

Hűség két emberhez

Szabó Elza fiatal volt és gyönyörű. Éppen betöltötte a huszonkettőt. 1944 már a vége felé járt. Nagy szerelme, Szigeti Pityu még mindig nem jött meg a háborúból, pedig már nem egy falubéli itthon volt. A kis zalai falu mindennapjai kezdtek újra étellel megtelni, csak Elza lett egyre bánatosabb. Vasárnapként a templomban imádkozott vőlegénye hazatéréseért, de a hétköznapi kinkeservesen múltó éjszakái sem teltek másképp. Végző kétségbeesésében a „szokásos” zsaroláshoz folyamodott: ha van Isten, akkor Szigeti Pityu hazajön, ha nem, akkor nincs!

Eltelt egy év. Aztán még három. Majd még kettő, amikor már teljesen valóságosan volt arra gondolni, hogy Szigeti Pityu még életben lehet.

Lehet, hogy Pityu az ország más területén érkezett volna meg? Ha így is lett volna, futva tette volna meg akár az ezer kilométert is az ő szerelmes Elzájához!

Az idő lassan elszállt, Szabó Elza pedig a harmadik X-be lépett. Az életnek tovább kell mennie, ezt a tanácsot kapta szüleitől, testvéreitől, barátaitól egyaránt.

Istennek úgy tíz év múlva megbocsátott, a világnak azonban soha.

Rendes férjet talált. Monostori János közalkalmazott volt – határőr –, ami abban az időben nagy szó volt, és biztos megélhetést jelentett.

Elzának egyetlen gyermeke lett, de az annál bájosabb, okosabb. Anyja rengeteget foglalkozott lányával, Andreával, aki szinte minden iskoláját jelesre végezte, beleértve a főiskolát is. Közben az évek szép lassan elszálltak.

Elza már az ötvenedik évéhez közeledett, ám még mindig rendkívül mutatós volt.

Mivel a család a Budai várban lakott, gyakran ment keresztül a Szentháromság téren.

Egy gyönyörű verőfényes napon aztán olyasmi történt, amit ép ésszel fel nem foghatott.

A Mátyás templom tövében egyszer csak szembe jött egy férfi, aki elképesztően hasonlított Szigeti Pityura, a háború előtti nagy szerelmére. Elza először elment a férfi mellett. Vérnyomása, pulzusa felszökött, női megérzései aktivizálódtak. Pár lépés után megállt, visszafordult, hogy alaposabban megnézhesse a férfit, nem tévedett e. Legnagyobb meglepetésére azonban a férfi már állt és őt bámulta. Mindketten tettek pár lépést egymás felé.

– Te vagy, Pityu?

– Igen... Elza?

Csak álltak és nézték egymást. Mindkettejük elméjén átrobbogtak a boldog idők eseményei: az első csók, a csodálatos órák, napok – és az az egyetlen egy mesebeli éjszaka.

Elza megállapította magában, hogy Pityu még mindig milyen jóképű, férfias, kék szeme pedig most is ugyanúgy süt. Pityunak semmi pocakja, egyetlen szál ősz haja nem volt. Ezek csak tizedmásodperceket vettek azonban igénybe, mert számára az igazi kérdés most az volt, hogy kerül az élők közé a halottnak hitt szerelme, akire hat évig várt hűséggel.

Pityu legalább ennyire meg volt döbbenve a találkozástól. Első gondolata neki is az volt, hogy Elza még mindig milyen hihetetlenül csinos, vonzó.

Megálltak egymás előtt.

– Pityu, te élsz?

– Igen, Elza! Élek.

– De hogy lehetséges ez? Hiszen azt hittem, meghaltál... hat évig vártalak... száz meg ezer éjszakán át sirattalak! Negyvennégyben szabadultál te is a fogságból?

– Nem, dehogya! Én is egyike voltam azoknak, akik a világháború befejezése után egy orosz táborban rekedtünk még négy évig. Körülbelül tizenheten voltunk magyarok. Az első években azt sem tudtuk, hogy már vége a háborúnak. Aztán negyvenkilencben valahogy diplomáciai úton érte el a magyar kormány, hogy végre elengedjenek bennünket. Mert ez egy olyan tábor volt, ahová nem a közönséges hadifoglyokat tették, hanem a nehéz eseteket...

– Te, mint nehéz eset...? És Pityu... te azután a négy év után nem jöttél haza a faluba! Miért nem kerestél meg? Én ötvenben költöztem fel Pestre, amikor férjhez mentem!

Olyan feszélyezettek voltak, hogy eddig három lépésnél jobban nem mertek egymás közelébe menni. Pityu végre vette a bátorságot, és tett egy lépést. Megfogta egykor volt szerelme két kezét – az érzéstől most is összeborzongott. Elza zavarban volt, de annyira átjárta az ő testét is a régi szerelem érzése, hogy elfelejtette az illem diktálta pár lépés távolságot betartani.

Álltak, kéz a kézben. Egymás szemébe néztek.

– Édes Vacakom – Pityu így szólította egykor az ő Elzáját –, hát azt hiszed, volt nekem lelki erőm abban a helyzetben hazamenni? Hogy megtudjam, kihez mentél férjhez, hogy jól megvagytok, és hamarosan jön, mondjuk a második babátok? Egyetlenem! Tudod Te egyáltalán, mit jelentettél nekem abban az orosz pokolban? Hogy a megaláztatások bármelyikébe belepusztulhattam volna, ahogy a bajtársaim közül is sokan, ha nem gondolkodok örökösen rád?! Hát azt hiszed, itt lennék én a Te szerelmed nélkül?! Volt, aki az első kikötésbe belehalt! Én a harmincadiknál nyögtem fel először! Mert Te ott voltál velem! A szívemben, a véremben, az elmémben!

Átölelték egymást.

– Istenem, mit vétettem? – ezek voltak Elza első szavai. – De hiszen nem mentem férjhez évekig, mindig csak te kellettél nekem! Mikor már minden barátnőm, osztálytársam férjhez ment, akkor szántam rá magam, ám azt is csak úgy, ha elmegyek a falunkból! Úgysem tudtam volna leplezni az érzéseimet! Mindent és mindenkit otthagytam, hogy idegenek közt, háborítatlanul búsulhassak utánad életem végéig!

A férfi döbbenetben állt. Megértette, mekkorát hibázott.

– Vacak, nem te vétkezted akkor, hanem én. És ez jóvátehetetlen. Igen, haza kellett volna jönnöm, nem letelepedni Szabolcsban, ami a legmesszebb van Zalától! Gyáva voltam! Azt hittem, ha meglátlak valaki más oldalán, belehalok!

Elza szinte zokogott, Pityu férfiasabban pityergett.

Némán, szó nélkül ölelték egymást, de már mindkettejüket furdalta a kíváncsiság.

– Gondolom, megnősültél... – Elza szíve majd kiesett az izgatottságtól. Az az egy-két másodperc, amennyi idő eltelt a válaszig, Elzának úgy tűnt, egy óra volt.

– Nem. – Az ölelésen lazítottak, hogy egymás szemébe nézhessenek.

– De valami szerelmed csak volt! – szinte könyörgött Elza szeme.

– Igen, próbálkoztam. Nem is egyszer. De mindig csak utánad vágytam. Becsaptam őket. Képtelen voltam hosszú távú kapcsolatra... És te, Vacak?

– A lányom harmincéves, és van két unokám, egy fiú, egy lány.

– És a férjed?

– Jó ember. Határőr...

– Vacak... mi lenne, ha...

– Pityu! Isten előtt megesküdtem ennek az embernek,

hogy halálomig, vagy az ő haláláig nem hagyom el. Jóban, rosszban.

– Szóval szereted...

– Szeretem? Hát mondtam én ilyet? Életemben te voltál az egyetlen, akibe igazán szerelmes voltam... és ez így is lesz mindig – adta ki magát habozás nélkül Elza. Jól esett neki kimondani.

– Szeretsz még, Vacak?

Mindkettejük szeme tele volt könnyel.

– Tudod a választ, szemtelen! Provokálsz?! – és még jobban odabújt a férfihoz.

Pityu bármit tett, mondott, Elzát nem tudta eltéríteni házastársi fogadalma betartásától.

Annyit tudott kicsikarni belőle, hogy legalább néha láthassa.

Elza leánya, akinek vagy tíz éve egyszer végre elsírta hatalmas bánatát erről a nagy szerelemről, megtudta a nagy eseményt, a vári találkozást.

Andrea látta mennyire megváltozott édesanyja. Biztatja őt, legyen bátor, az életéről, a boldogságáról van szó! – Ennyire minden ember lehet önző! De egyáltalán, ez nem is önzés, anyu!

Elza azonban hajthatatlan maradt. Nem úgy nevelkedett.

Pityu évente egyszer láthatta őt, újratalálkozásuk napjának évfordulóján. A férfi, amikor csak tehetett, Budapestre utazott, és természetesen mindig volt valami dolga a Budai Várban. Remélte, újra összefut szerelmével – véletlenül.

Monostori János, Elza férje karácsonykor meghalt.

Elza értesítette erről Pityut levélben.

– Egy év gyász, és... Az csupán 365 nap... Mi az az egész eddigi életemhez képest? Semmiség! – Pityu pedig addig is terveket szőtt, ábrándozott majdani közös jövőjükéről.

A sors azonban kegyetlen volt vele.

Elza következő év tavaszán súlyos beteg lett. Az orvosok azt mondták, későn került kórházba.

Haláláig Pityu nem ért oda.

Élete utolsó napján, a kórházban, Elza szemérmesen egy picit cédulát nyomott leánya kezébe, amin ez állt:

„Kislányom! Csak azért éltem túl apádat, mert nagyon akartam! Mindenképp nekem kellett később meghalnom! Kérlek, hogy a síromra ne azt írasd, hogy Monostori Jánosné, hanem a lánykori nevemet, csak így, egyszerűen: Szabó Elza... Otthon pedig találsz a titkos helyünkön, tudod, egy levelet. Azt add fel Pityunak. A boríték meg van címezve.

Életemben hű voltam a férjemhez, mert a szavam kötelezett. Halálom után hű akarok lenni igaz szerelmemhez. Hisz hogy venné ki az magát, hogy amikor Pityu kijön a síromhoz, állandóan egy idegen férfi nevét kelljen olvasnia! Ugye, megértesz, kislányom?”

„Ha meglátogat az én Pityum, nem hármásban, hanem kettesben akarok vele lenni!”